

ARCHEOLOGIENOTA SCHILDE - ROZENHOEK

J. CLAESSEN, B. VAN GENECHTEN,
G. VERBELEN, E. DIRIX, A. SYS,
E. AUDENAERT & K. BOUCKAERT

JANUARI 2018

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Schilde - Rozenhoek

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix,
Annelien Sys, Evelien Audenaert en Kevin Bouckaert

Opdrachtgever

Groep Infrabo
Langstraat 65
2260 Westerlo

Projectnummer

2017K342

Plaats en datum

Kortenaken, 5 januari 2018

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2017K342
ISSN 2034-5615

© 2018 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

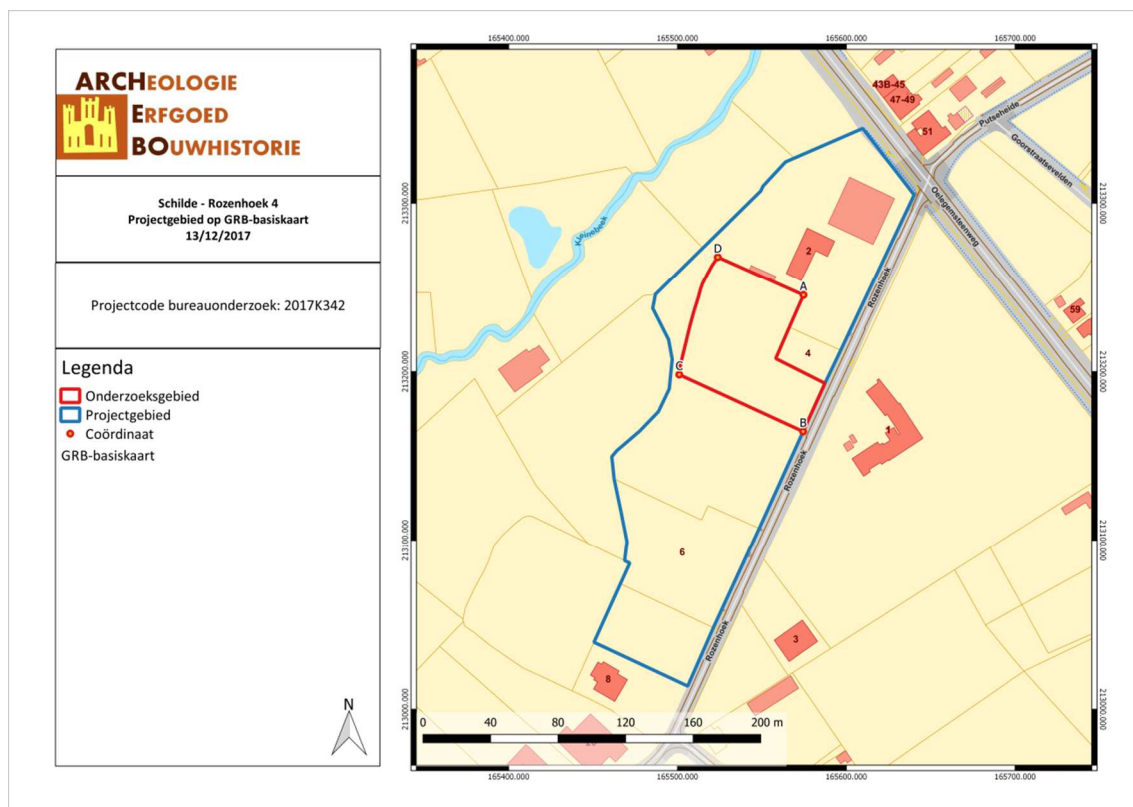
INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>7</i>
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	<i>7</i>
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>7</i>
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>8</i>
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	<i>8</i>
3	Bureauonderzoek	17
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>17</i>
3.2	<i>Archeologische data.....</i>	<i>21</i>
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen.....</i>	<i>22</i>
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>28</i>
4	Resultaten bureauonderzoek	29
4.1	<i>Algemeen</i>	<i>29</i>
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	<i>29</i>
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	<i>30</i>
4.4	<i>Programma van maatregelen.....</i>	<i>31</i>
5	Bibliografie	32
6	Figurenlijst.....	33
7	Plannenlijst.....	34

geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

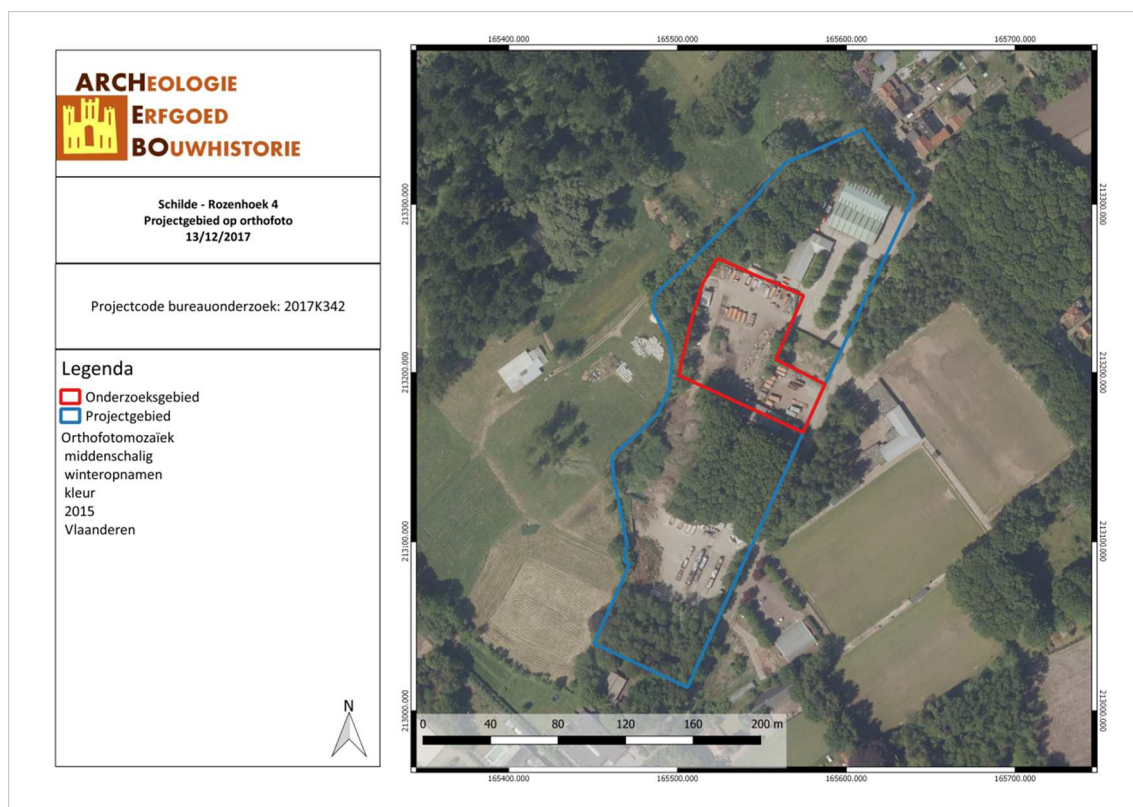
Administratieve fiche	
Naam site:	Schilde - Rozenhoek
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Antwerpen, Schilde, Rozenhoek
Kadaster:	Schilde, afdeling 2, sectie C, 256C, 256L, 256M & 256N
Coördinaten:	A X 165574,62
	Y 213245,38
	B X 165574,41
	Y 213164,57
	C X 165501,04
	Y 213198,23
	D X 165523,87
	Y 213268,07
Opdrachtgever:	Groep Infrabo Langstraat 65 2260 Westerlo
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba
Projectcode bureauonderzoek:	2017K342
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	Groep Infrabo
Grootte projectgebied:	Ca. 2 7926 m ²
Grootte onderzoeksgebied:	Ca. 5 028 m ²
Uitvoeringsperiode:	van 12 december 2017 tot 5 januari 2018
Reden van de ingreep:	Oprichten van een loods op funderingspalen, storten van een betonverharding, aanbrengen van riolering voor verzameling van het hemelwater
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, Steentijd, verstoring, stedenbouwkundige aanvraag

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

SCRO/17/12/14/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2017)

SCRO/17/12/14/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en te beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een archeologienota zonder ingreep in de bodem. Momenteel beschikt het terrein over een steenslagverharding. Daarnaast is het terrein niet toegankelijk daar het nog in gebruik is (containers). Archeologisch bodemonderzoek kan pas uitgevoerd worden na de verwijdering van de steenslag en als het terrein vrijgegeven wordt. Indien er bij verwijdering van de steenslag een ingreep in de bodem plaatsvindt, moet dit onder begeleiding van een erkend archeoloog. Bodemingrepen kunnen leiden tot verstoring van het archeologisch archief, wat vermeden moet worden. Het handelt hier dan ook om een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

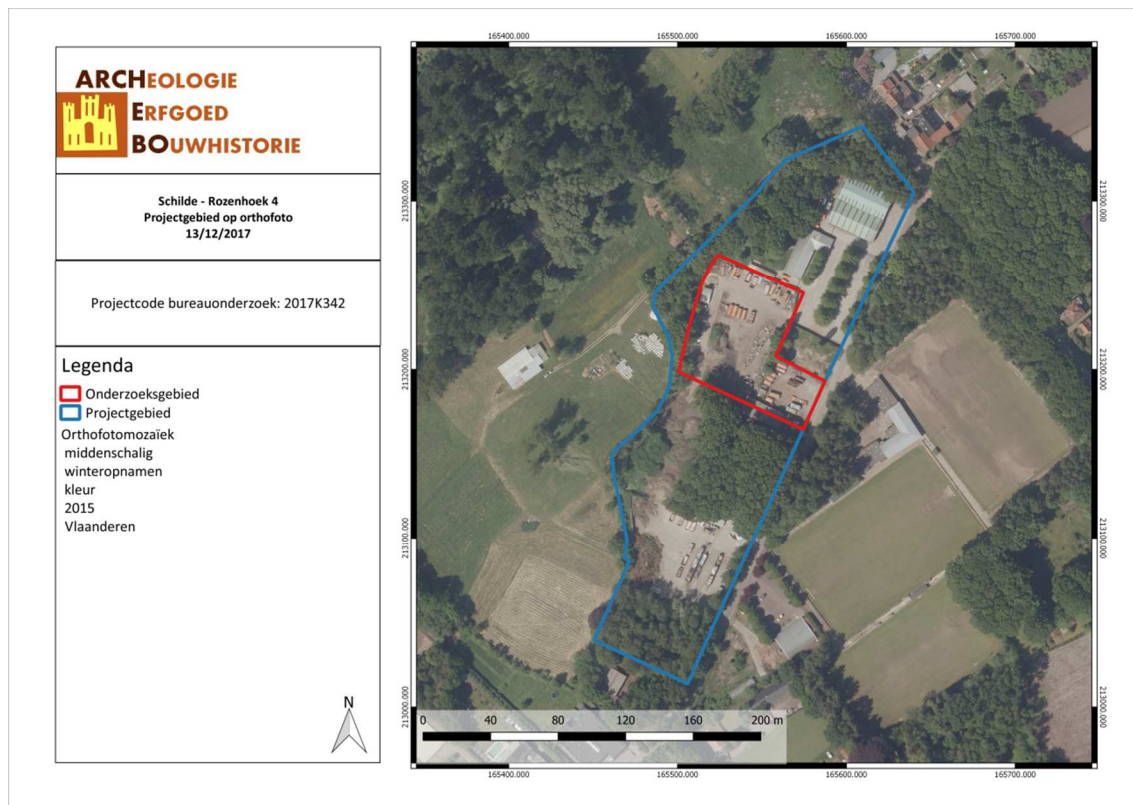
Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied, gelegen aan de Rozenhoek 4 te Schilde, is vandaag in gebruik als gemeenschapsvoorziening en openbaar nut. Momenteel beschikt het terrein over een steenslagverharding. In het verleden werd het terrein een 20-tal cm afgegraven, waarna steenslagverharding werd voorzien.

SCRO/17/12/14/3 - Digitale aanmaak

Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017)

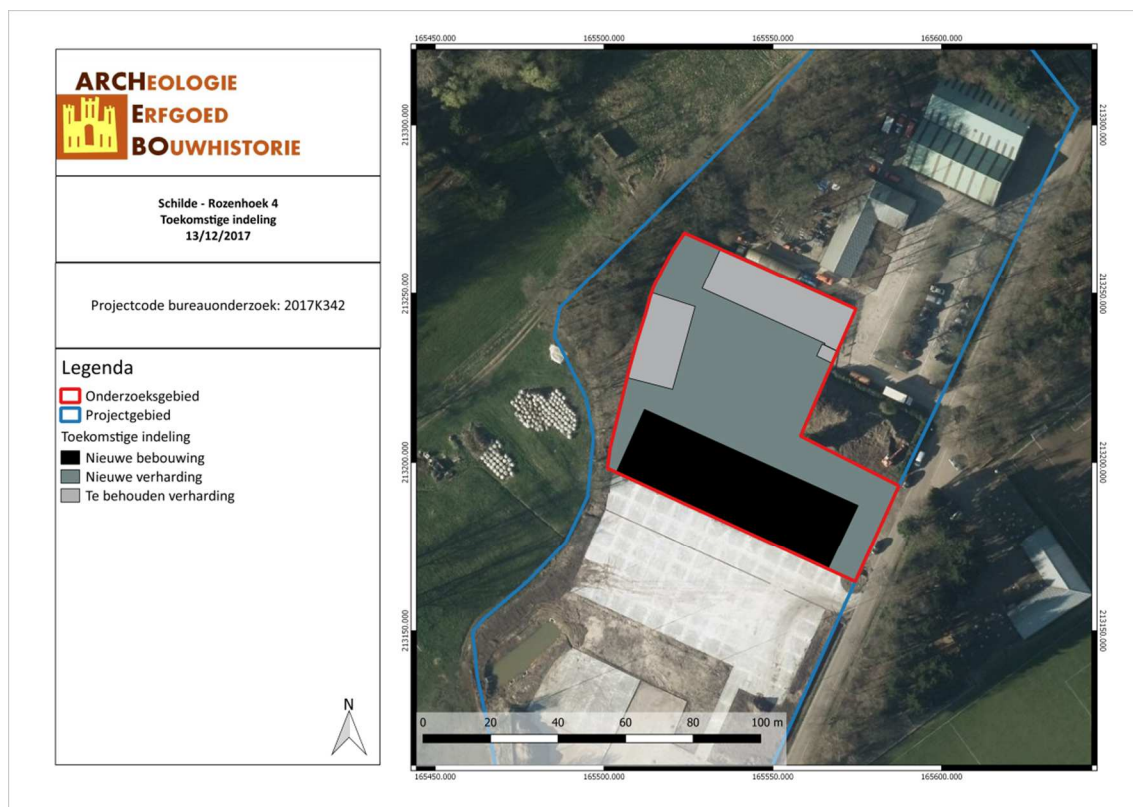
2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De opdrachtgever plant de bouw van een voertuigenloods op funderingspalen, het storten van een betonverharding en het aanbrengen van een riolering voor het verzamelen van hemelwater.

In functie van de aanleg van de betonverharding zal rond de loods 15 cm onder de steenslag gegraven worden. De steenslag wordt hierna herbruikt als fundering voor de betonlaag van 20 cm.

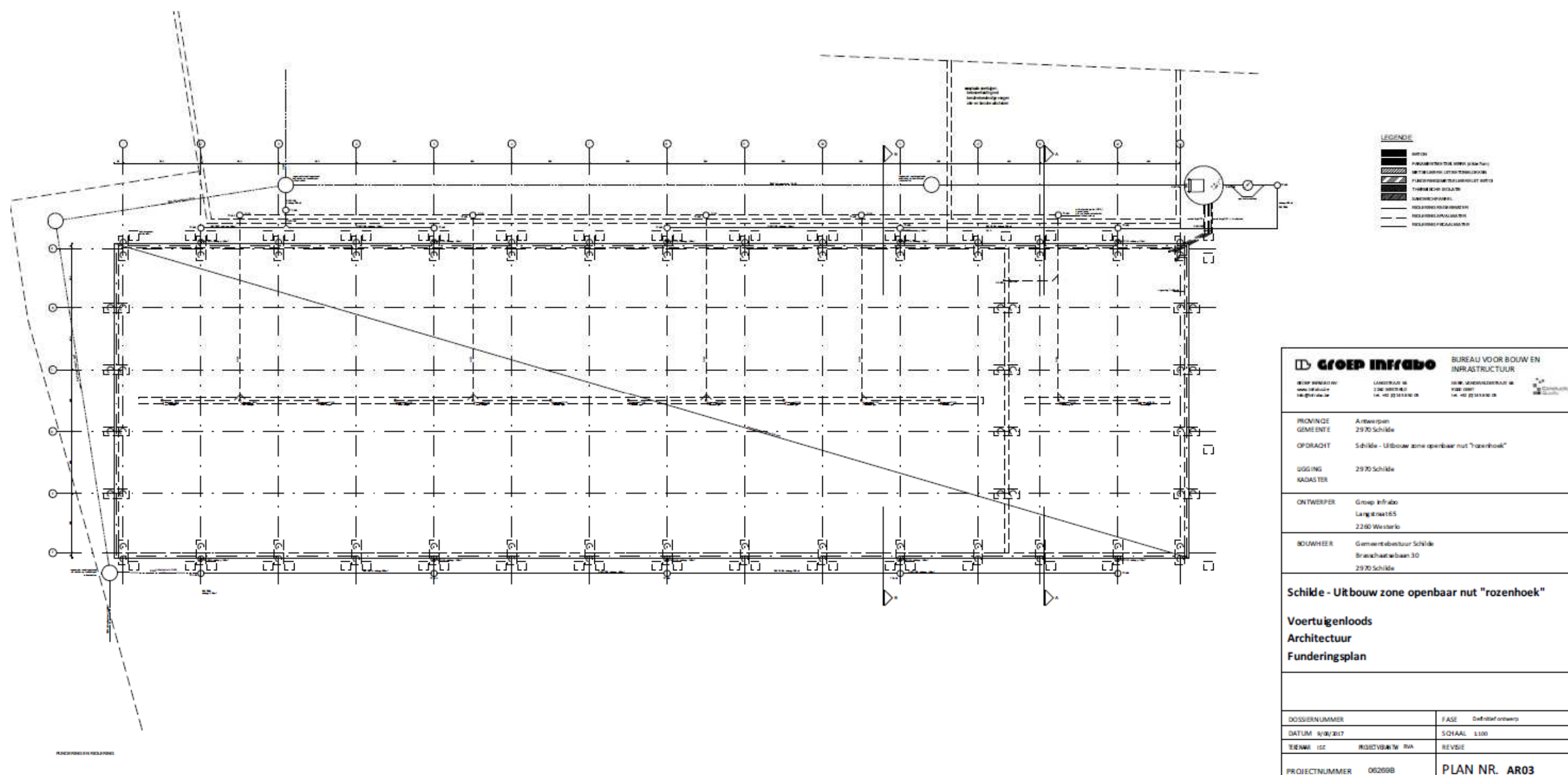
De riolering wordt aangesloten op het reeds bestaande circuit. De uitgravingsdiepte bedraagt hier +/- 1,7 m.

De zone waar de loods wordt ingepland, wordt afgegraven tot op 50 cm onder het maaiveld. De loods zelf wordt gefundeerd met verticaal geschoeide palen.

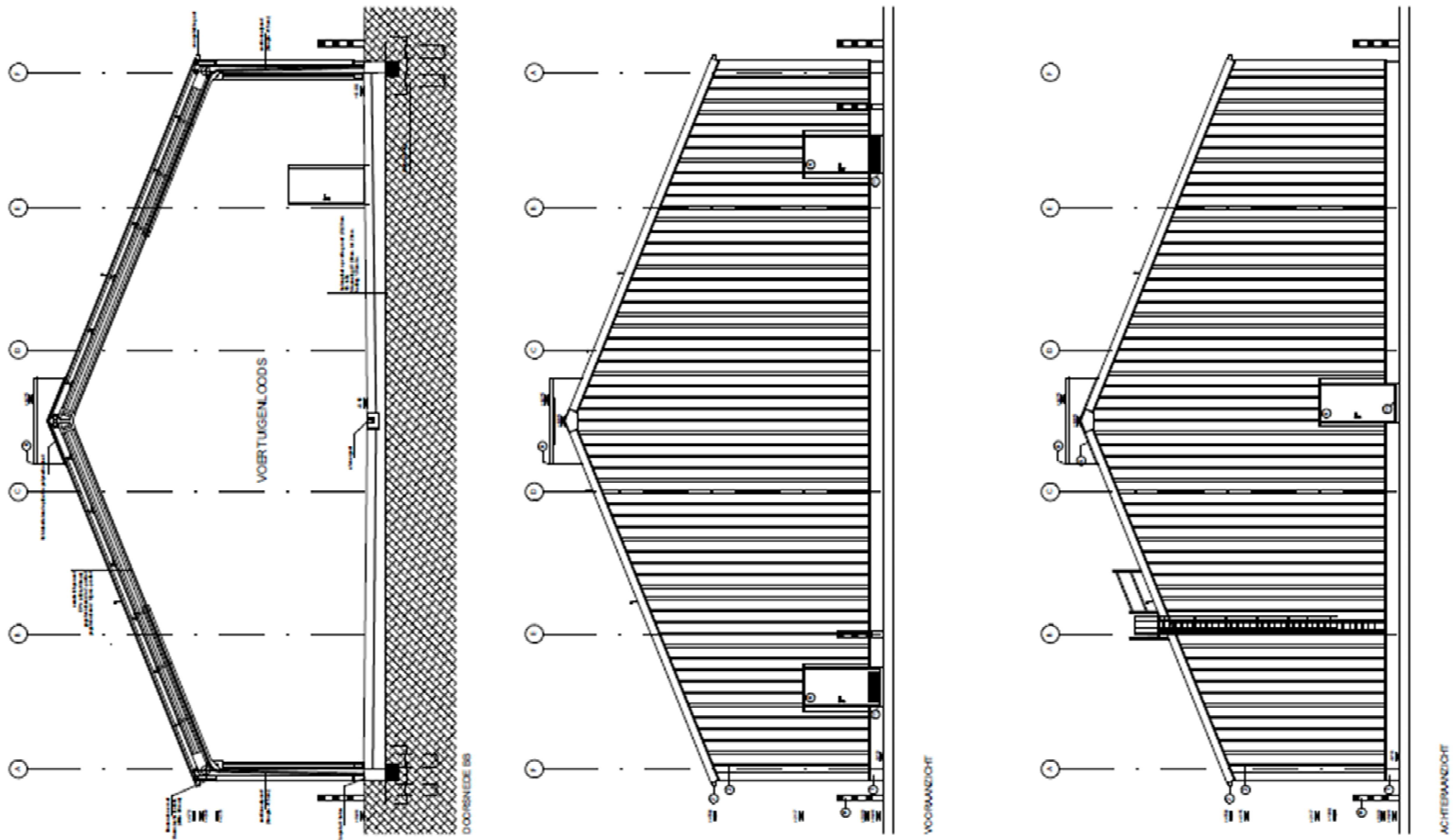

SCRO/17/12/14/4 - Digitale aanmaak

Figuur 5: Toekomstige indeling.

Figuur 6: Funderingsplan voertuigenloods(Groep Infrabo, 2017).

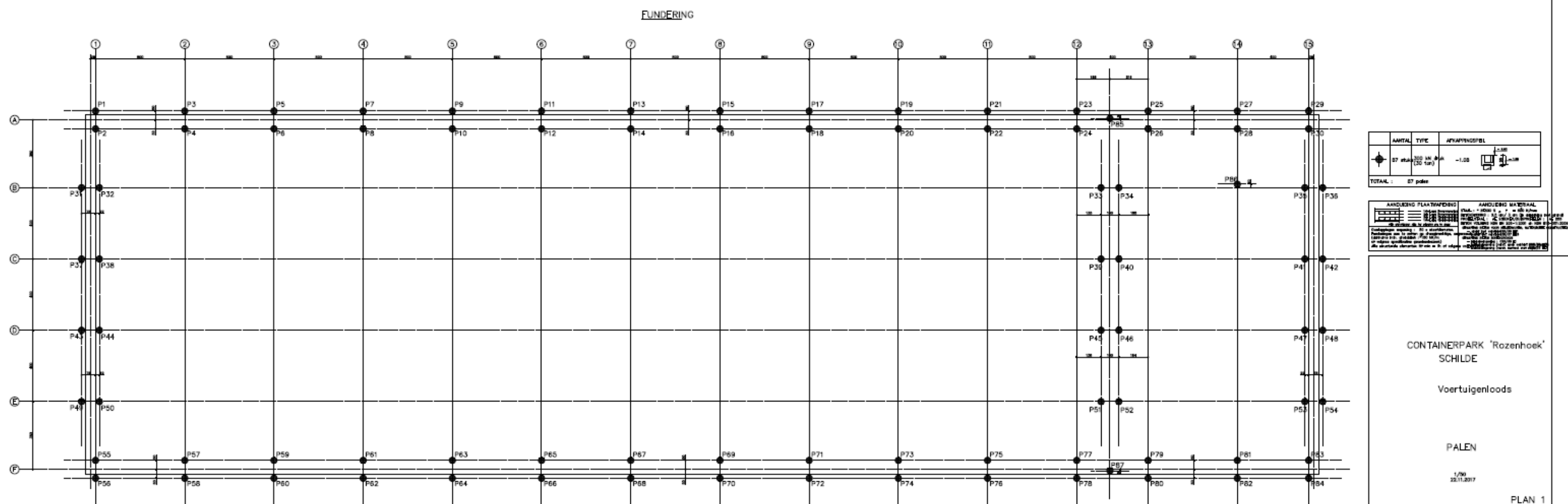

Figuur 7: Snedes voertuigenloods (Groep Infrabo, 2017).

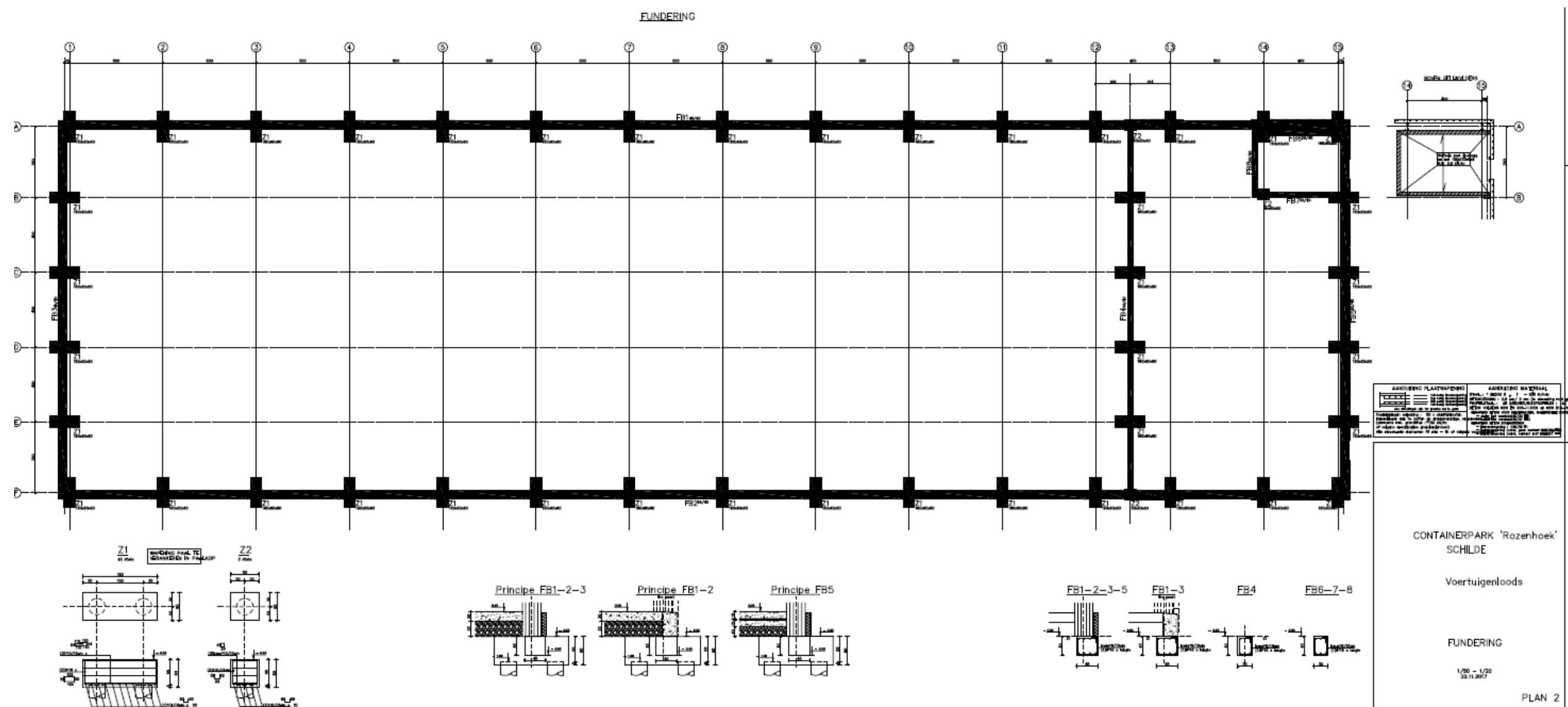
GROEP infrabo

BUREAU VOOR BOUW EN INFRASTRUCTUUR

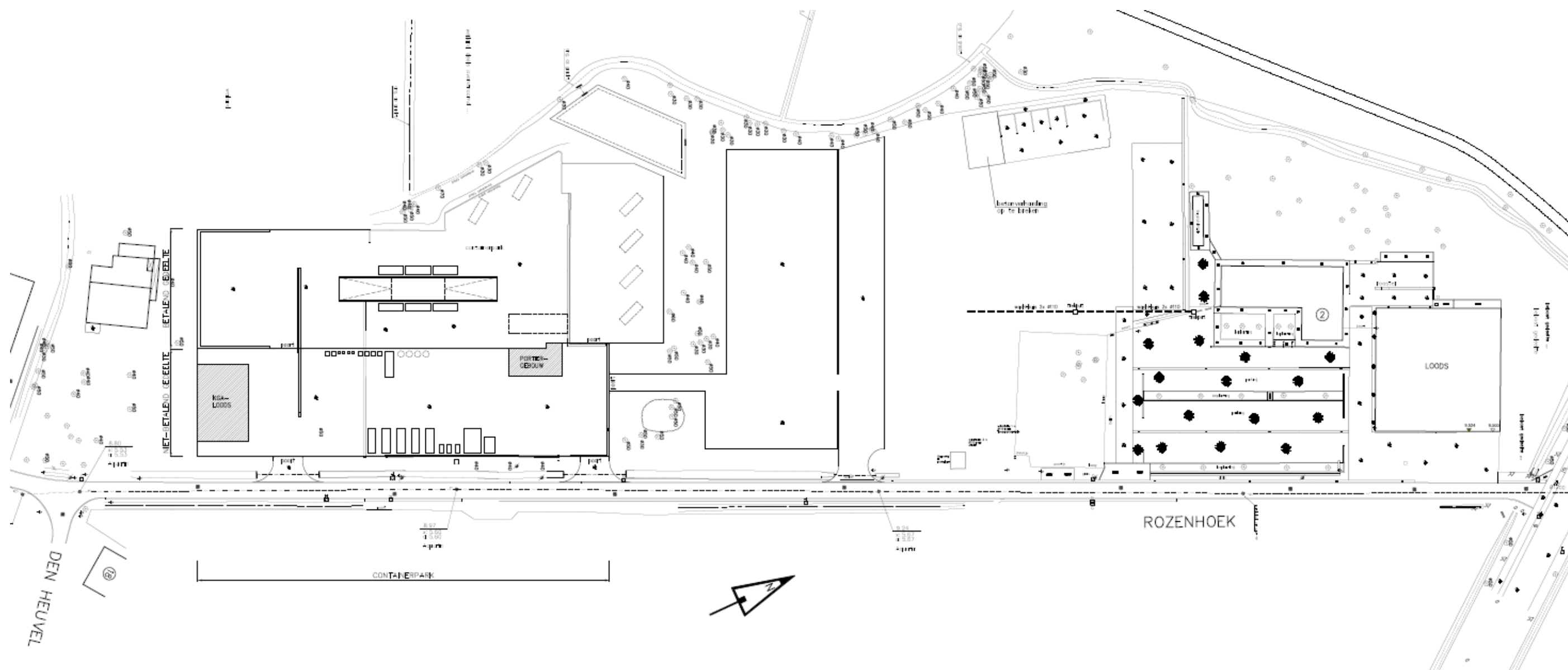
<

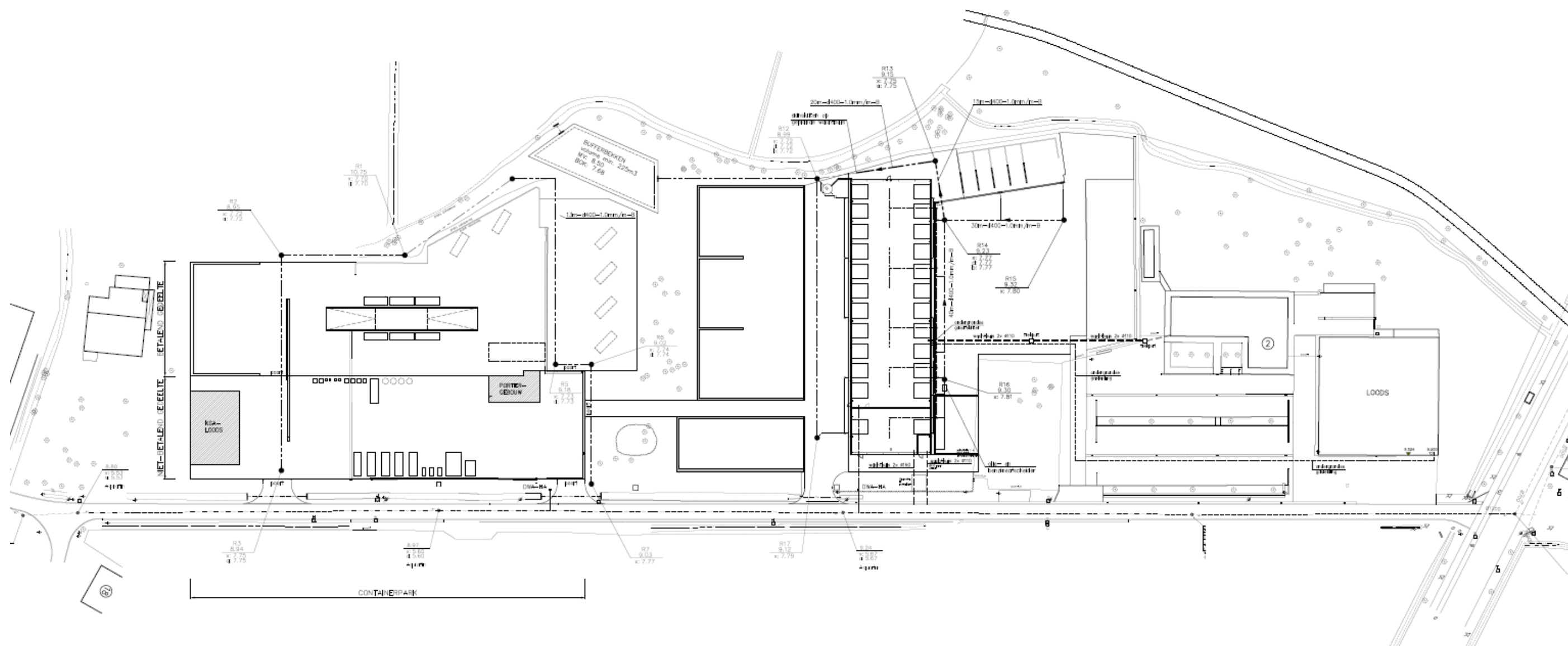
Figuur 8: Stabiliteitsplan (Groep Infrabo, 2017).

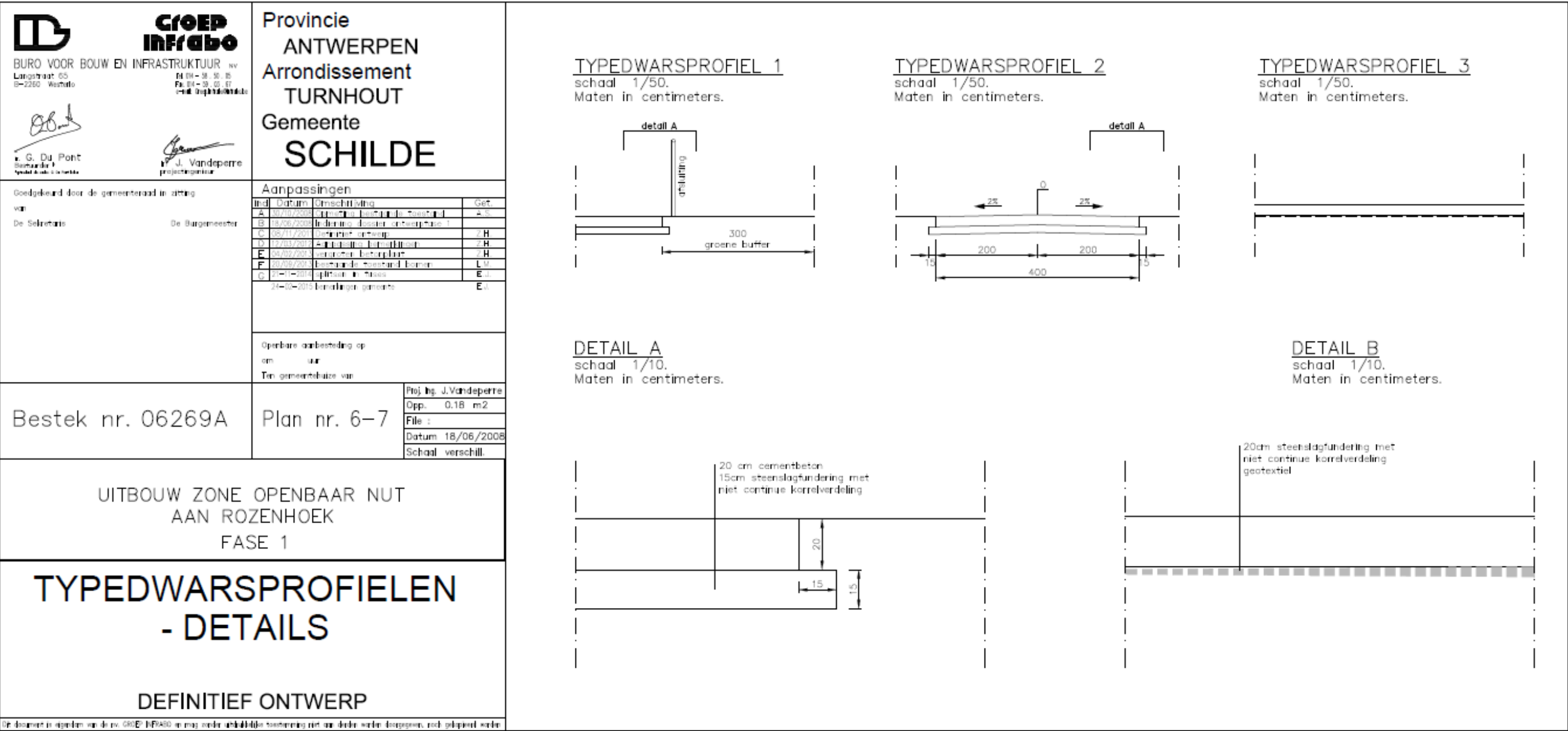
Figuur 9: Stabiliteitsplan II (Groep Infrabo, 2017).

Figuur 10: Grondplan bestaande toestand (Groep Infrabo, 2017).

Figuur 11: Rioleringswerken (Groep Infrabo, 2017).

Figuur 12: Dwarsprofielen (Groep Infrabo, 2017).

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

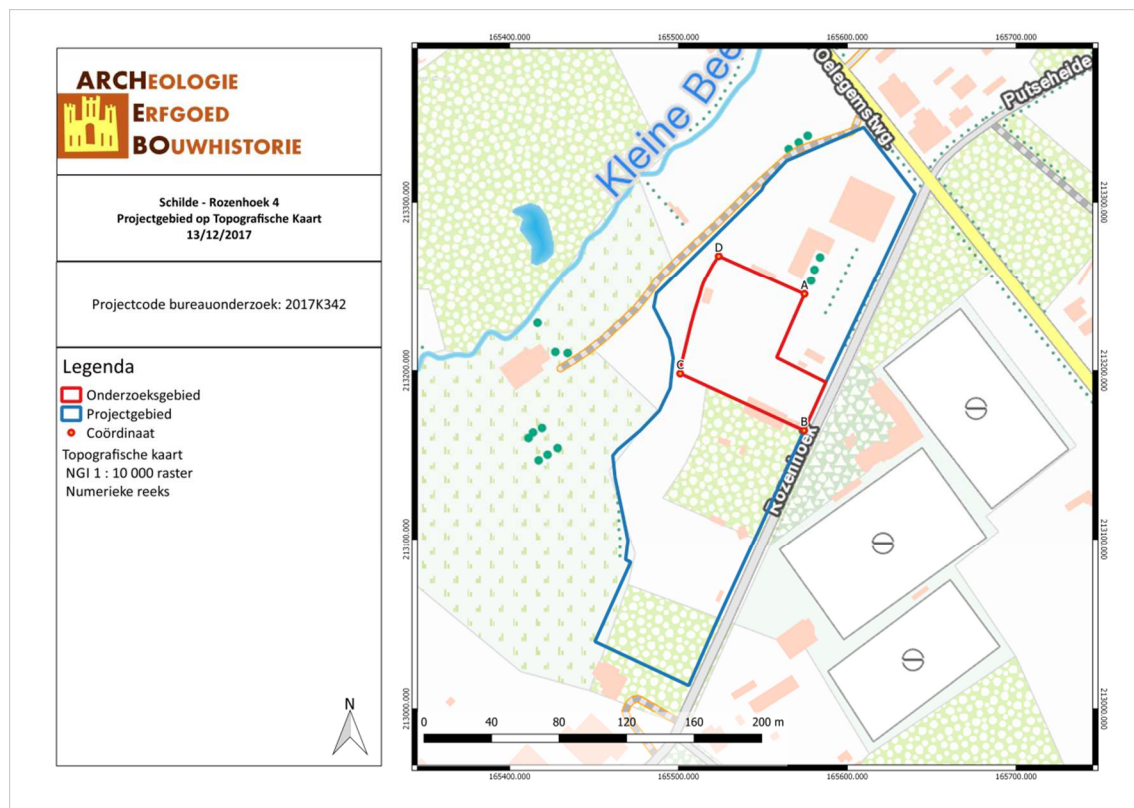
In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

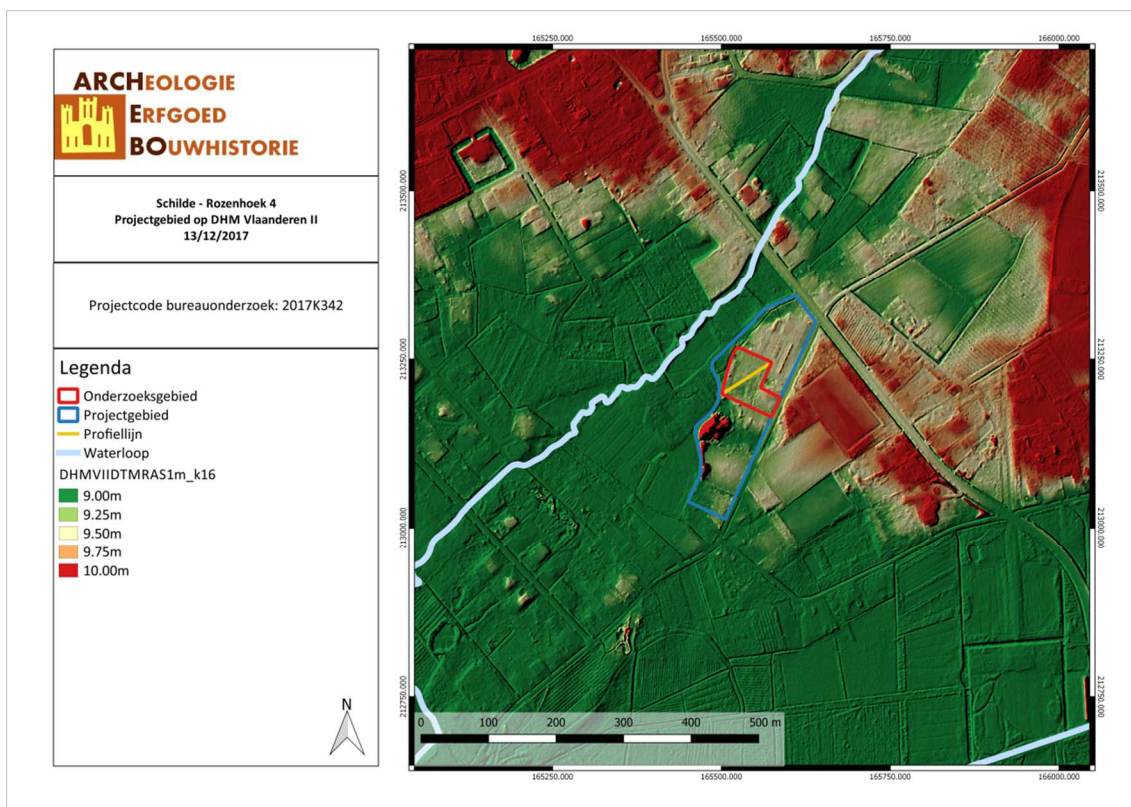
Het projectgebied ligt aan de Rozenhoek te Schilde, in de provincie Antwerpen. De gemeente ligt in het Schijnbekken en heeft één deelgemeente, namelijk 's-Gravenwezel. Het terrein bevindt zich tussen 9.3 en 9.5 m boven de zeespiegel. Kadastraal ligt het projectgebied in Schilde, afdeling 2, sectie C, 256C, 256L, 256M & 256N.

SCRO/17/12/14/5 - Digitale aanmaak

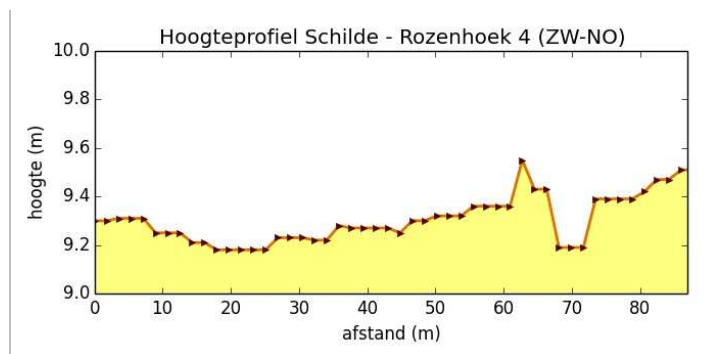
Figuur 13: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2017)

Hydrografisch gezien ligt het onderzoeksterrein op een droge opduiking net naast de Kleine beek. Stromend water is beschikbaar op minder dan 50m van het onderzoeksgebied.

SCRO/17/12/14/6 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2017)

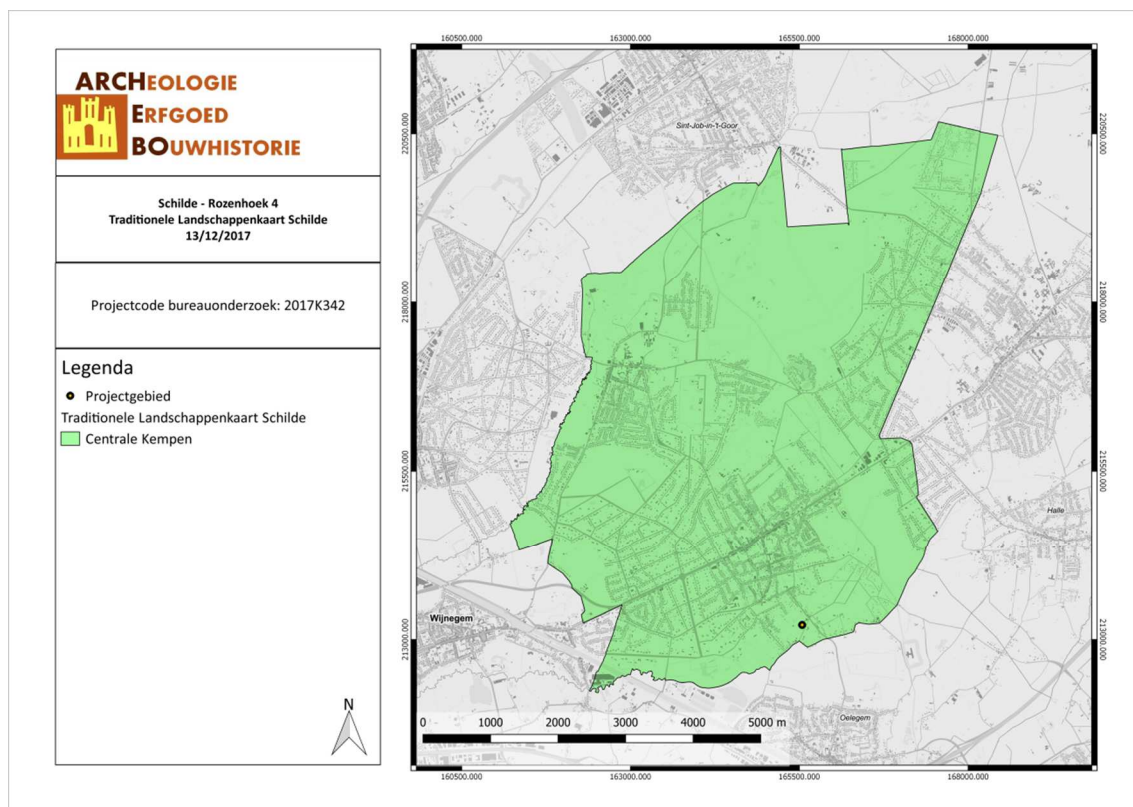

Figuur 15: Hoogteprofiel doorheen het plangebied (Geopunt, 2017)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied ligt volgens de Traditionele landschappenkaart in de Centrale Kempen. Het betreft een bosrijk zacht golvend gebied met een uitgesproken parallelle reliëfstructuur gevormd door de valleien en de langs liggende ruggen van pliocene zanden.

SCRO/17/12/14/7 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Schilde en het projectgebied aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2017)

3.1.2.2 Bodem, erosie & bodemgebruik

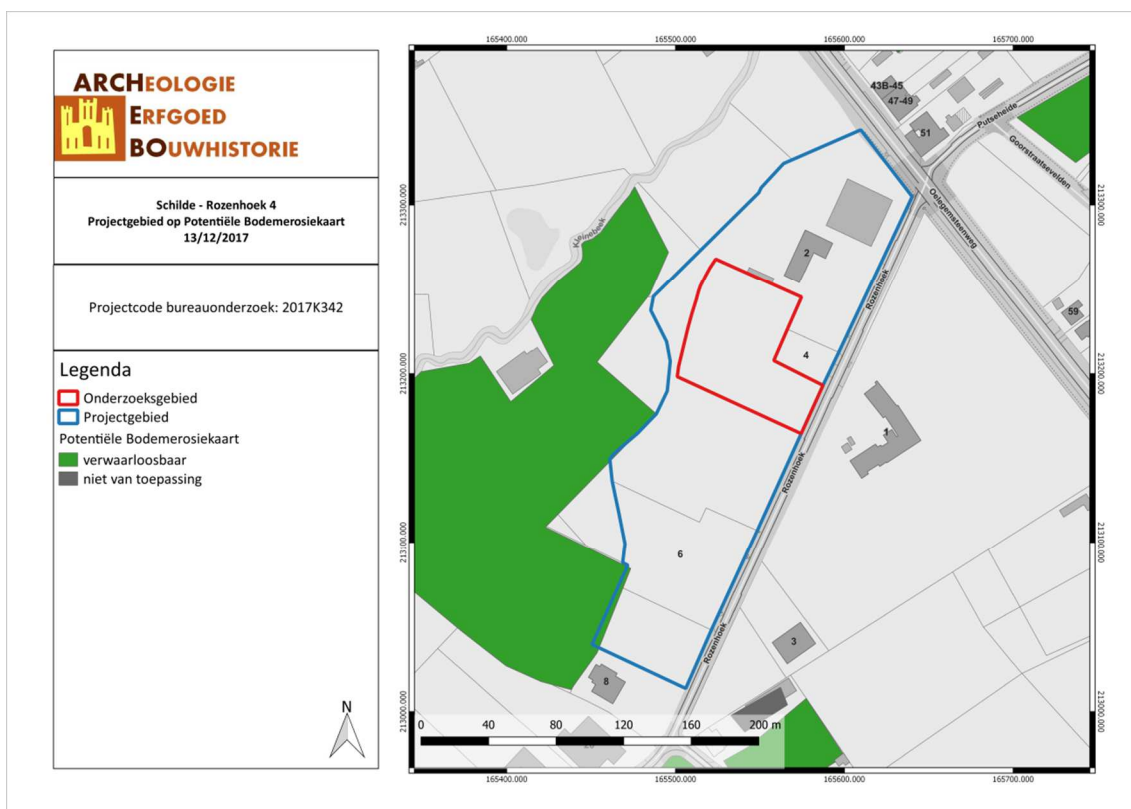
Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als Zep en Zcg. Dit zijn respectievelijk natte zandgronden zonder profielontwikkeling en matig droge zandgronden met duidelijke humus en/of ijzer B-horizont (podzolen).

Op de Potentiële bodemerosiekaart staat het terrein niet gekarteerd. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied grotendeels binnen 'Andere bebouwing'.

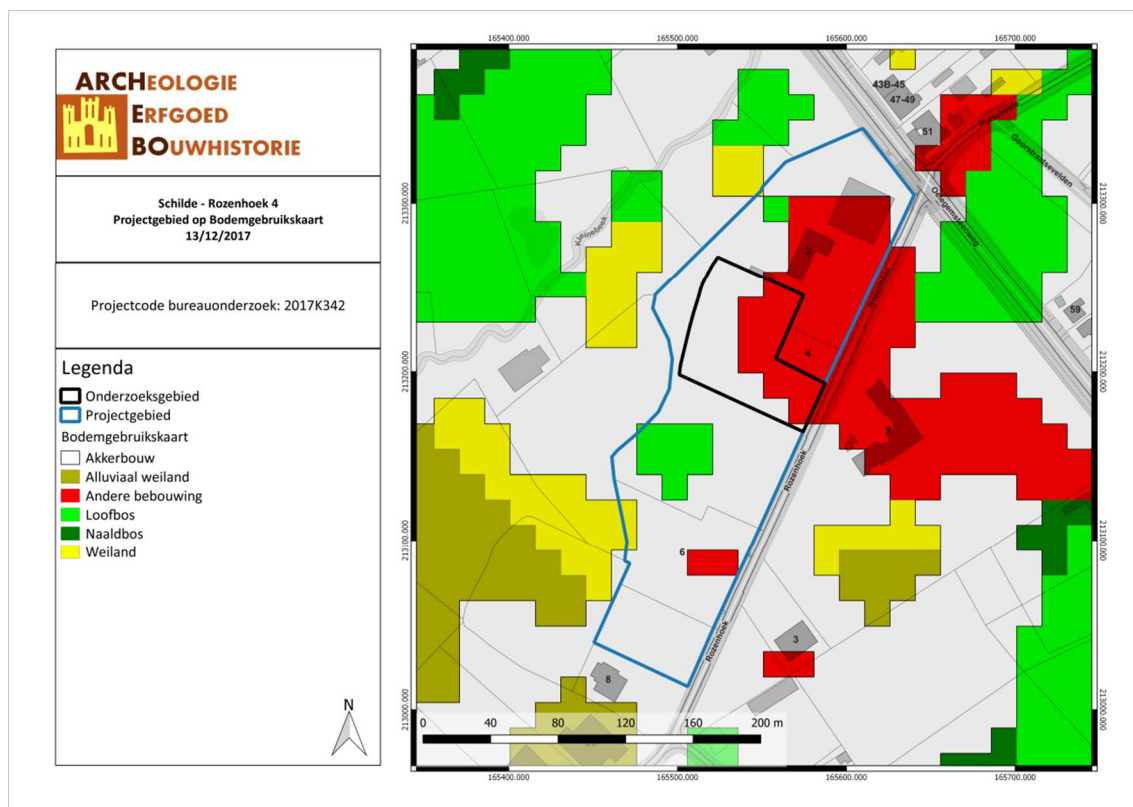
SCRO/17/12/14/8 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2017).

SCRO/17/12/14/9 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2017)

Figuur 19: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2017)

3.2 ARCHEOLOGISCHE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. Net ten noordwesten van het projectgebied bevindt zich wel een gekende site uit het Mesolithicum. Overige archeologische waarden binnen een straal van één km dateren uit de Romeinse periode, middeleeuwen en post-middeleeuwse periode.

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
100880	Zilveren stuiver	17 ^{de} eeuw
106043	Site met walgracht	Middeleeuwen
106063	Blekerij	18 ^{de} -19 ^{de} eeuw
101645	Lithisch materiaal	Mesolithicum
106056	Site met walgracht	Middeleeuwen
105360	Lithisch materiaal	Neolithicum
106068	Aardewerk	Late middeleeuwen
100124	Hoeve	Late middeleeuwen
101647	Aardewerk	Late middeleeuwen
103362	Hoeve	18 ^{de} eeuw
150202	Bewoning	Romeinse periode
101916	Site met walgracht	18 ^{de} eeuw
103197	Hoeve	Late middeleeuwen
103200	Laathof	Late middeleeuwen

"Puttenhof", een laathof en abtskamer. De goederen te Schilde werden tenslotte in 1679 verkocht aan het Seminarie van Antwerpen.¹

De parochie Schilde hoorde tot het bisdom Kamerijk en vanaf 1559 tot het bisdom Antwerpen. In 1801 bij aartsbisdom Mechelen en vanaf 1962 terug bij het bisdom Antwerpen. Buiten de grootgrondbezitters en de abdijen was de rest van het grondgebied in bezit van de hertogen van Brabant. Doch tussen 1357 en 1406 stond Antwerpen met 17 dorpen, waaronder Schilde, onder het gezag van de graaf van Vlaanderen. Reeds in 1312 verwierf Jan van Diedeghem feodale rechten en bezittingen te Schilde. Deze familie werd eind 14de eeuw opgevolgd door de familie van Berchem die het "Hof ten Broecke" bewoonde. Nadat de familie van Berchem naar Basel vluchtte werd de heerlijkheid in 1545 verbeurd verklaard. Op 31 mei 1559 verpandde de hertog de hoge, middelbare en lage heerlijkheid aan Willem van de Werve die ook het "Hof ten Broecke" aankocht. Heerlijkheid kwam in 1643 in handen van Michiel van Couwenberghe die opgevolgd werd door zijn echtgenote Maria de Lattre.

Vervolgens in bezit van de familie de Lattre, en in 1681 van Karel Bruno van de Wervel Baron Jacomo de Cloots verwierf de heerlijkheid in 1722. Hij werd in 1726 opgevolgd door zijn echtgenote Johanna de Pret en door Philippe van de Werve op 8 juni 1763. Bleef tot aan het einde van het Ancien Régime in handen van de familie van de Wervel. Op het grondgebied van Schilde waren tussen de 14de en de 18de eeuw verscheidene cijns- en laathoven zoals het Hof ten Putte, Hof ten Broecke, Hof te Rieme, Hof te Male (bevond zich bij de baan Antwerpen-Turnhout, bekend vanaf 1446 en toen in handen van de familie van de Molen; in de 17de eeuw in bezit van de Coutereau, heer van Westmalle. Eind 17de eeuw in bezit van markies van Hoensbroeck en na 1740 bij baron d'Overschie), Hof van Diedeghem, Hof van Coudenbergh, Hof van Kersbeke, Hof van Bredevelde (in het zuiden van de gemeente). In 1407 in bezit van Jan van Diedeghem, opgevolgd door Elisabeth van Wesele (1427), Jan van Brecht (1446), Antheunis de Mangeleir (1557), familie van Taterbeke (1570), Balthazar van Cortbeemde (1644), familie de Bisthoven (1649), Jan van Hove (1738), en voor 1775 familie van de Werve.

In de jaren 1582-83 werden tal van hoeven en huizen vernield. Tijdens de Spaanse Successieoorlog werd in 1701 in opdracht van Lodewijk XIV een verdedigingslijn namelijk de zogenaamde "linnekens" aangelegd aan de zuidgrens van Schilde langs de Schijn, en in het uiterste noorden van de gemeente sloegen de Fransen in 1703 hun kamp op. Dit kamp werd van veldschansen en wallen voorzien en daarvan bleef een aarden veldschans bewaard. Te Schilde-Brecht had op 14 juni 1746 de zogenaamd "Convooislag" plaats tussen Fransen en Oostenrijkers. Circa 1910 werd het oosten van de gemeente voorzien van het zogenaamd "Fort van 's Gravenwezel" en een schans, die in 1939 verbonden werden met de anti-tankgracht.²

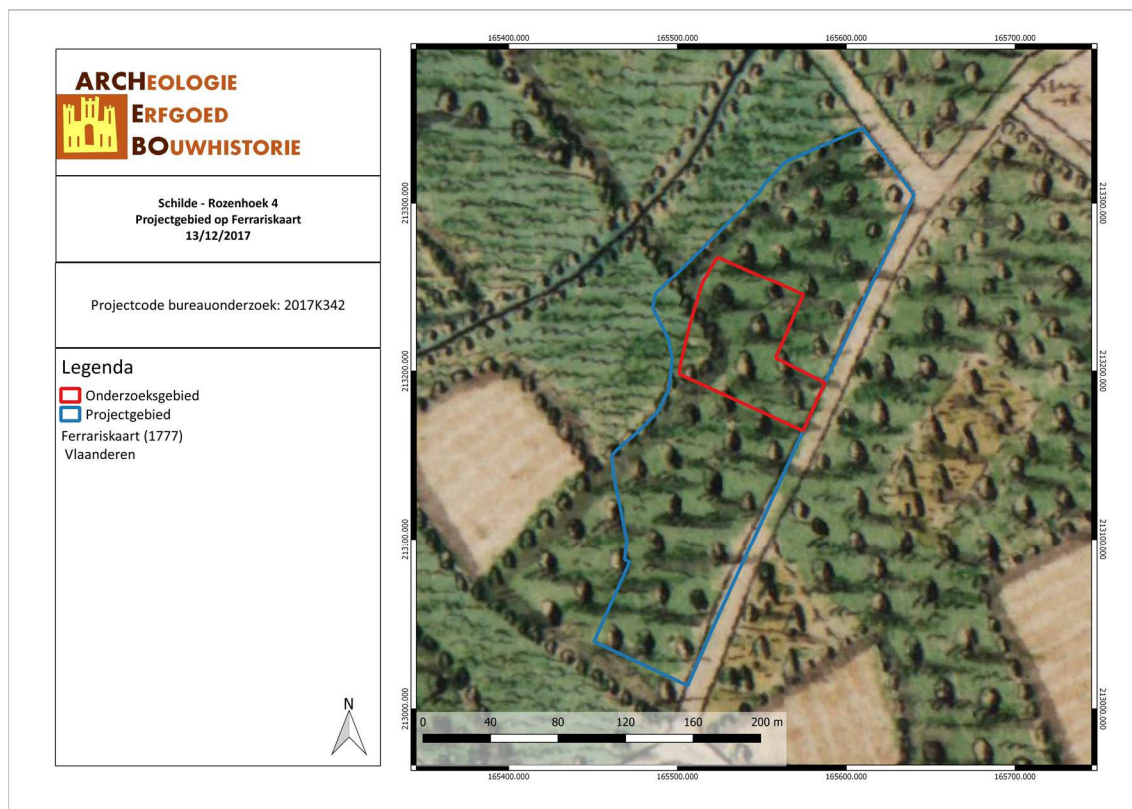
3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Schilden", Inventaris Onroerend Erfgoed, geraadpleegd 5 januari 2018, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120700>; Maurits Gysseling, *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland vóór 1226* (Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1960), 897.

² Agentschap Onroerend Erfgoed, "Schilden".

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn. Op de Ferrariskaart wordt het onderzoeksgebied weergegeven als begroeid met bomen. Er valt geen bebouwing waar te nemen binnen of in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied.

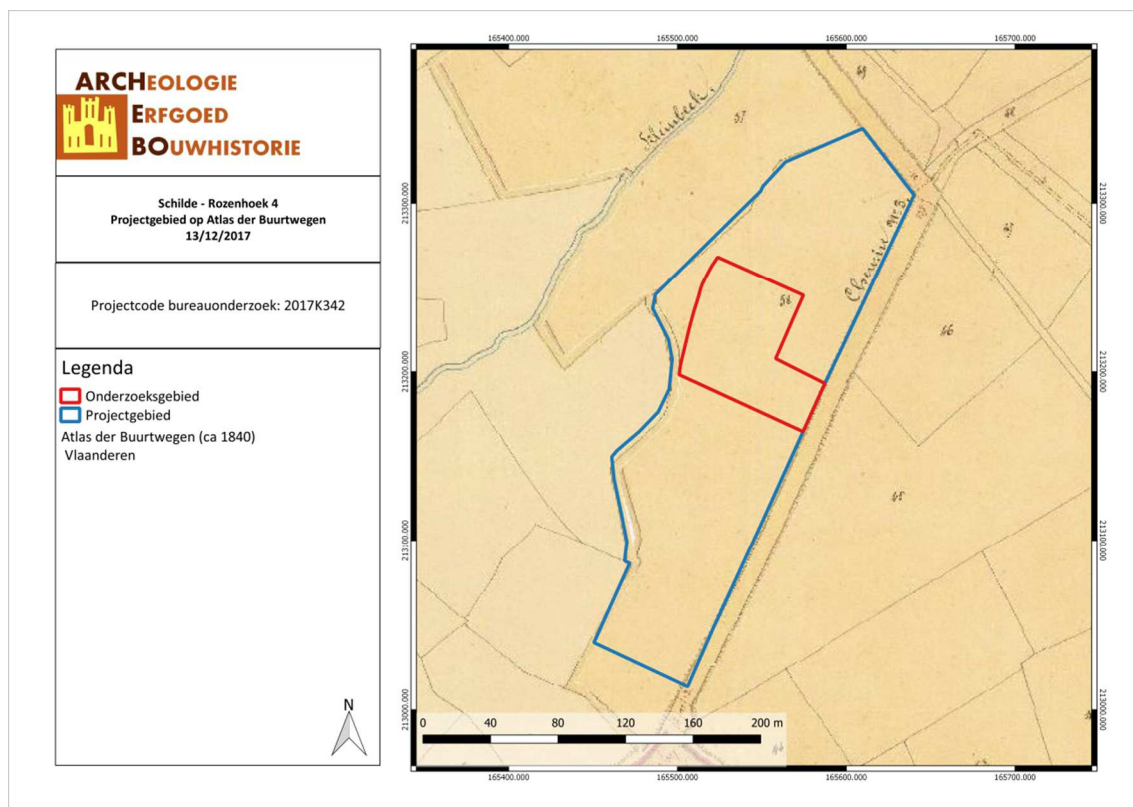
SCRO/17/12/14/12 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2017)

De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De wetgever wilde in 1841 ondubbelzinnig aanduiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Bedoeling was dus een inventarisatie te maken van alle "openbare" wegen en "private wegen met openbare erfdienstbaarheid". De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (*sentiers*). Voetwegen zijn smalle wegen (soms maar 1 meter breed) en de bedding behoort gewoonlijk toe aan de aangelanden. In de periode 1843-1845 werden voor alle gemeenten leggers, openbare registers, van de buurtwegen opgemaakt. Deze zijn de geschiedenis ingegaan als Atlassen der Buurtwegen. Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.³ De situatie weergegeven op deze kaart verschilt nauwelijks van deze op de Ferrariskaart.

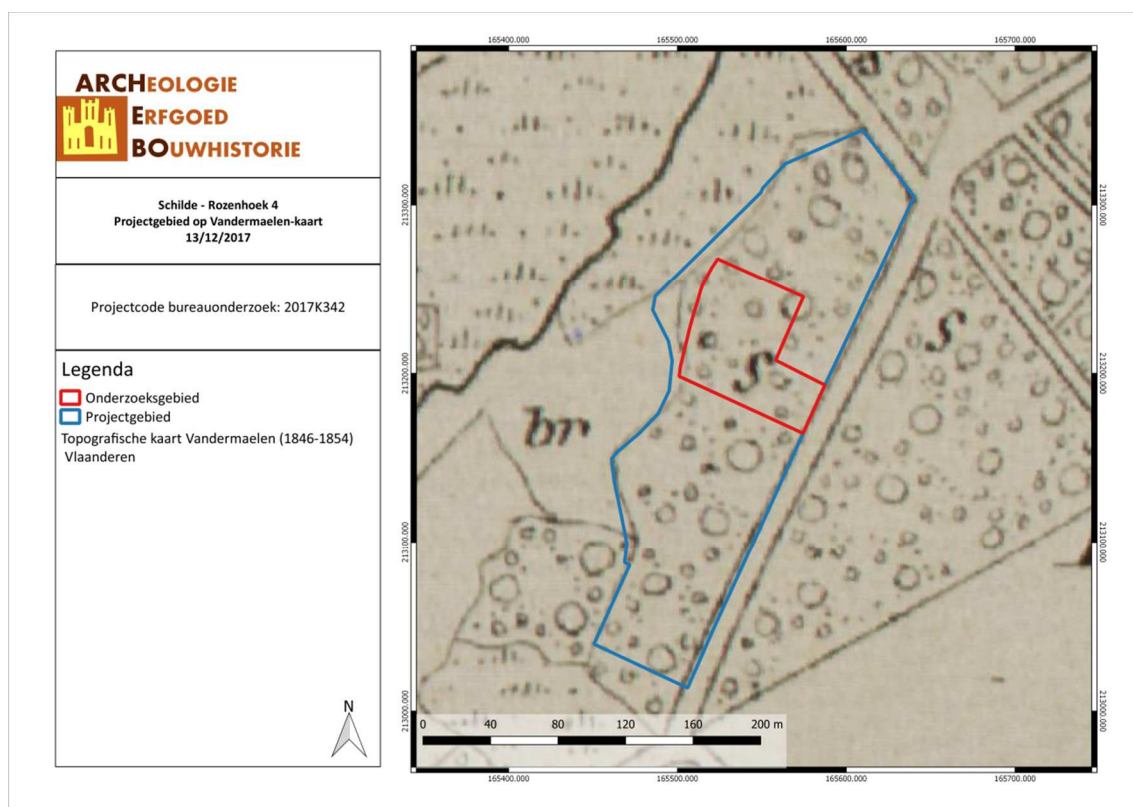
Op de Vandermaelenkaart (1846-1854) wordt er eveneens geen bebouwing weergegeven. Het projectgebied kent begroeiing in de vorm van dennenbomen. Deze kaarten waren een gecommercialiseerde versie van het toenmalig kadaster van België en bevatten vele gegevens over gronden en percelen.

³ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2017, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

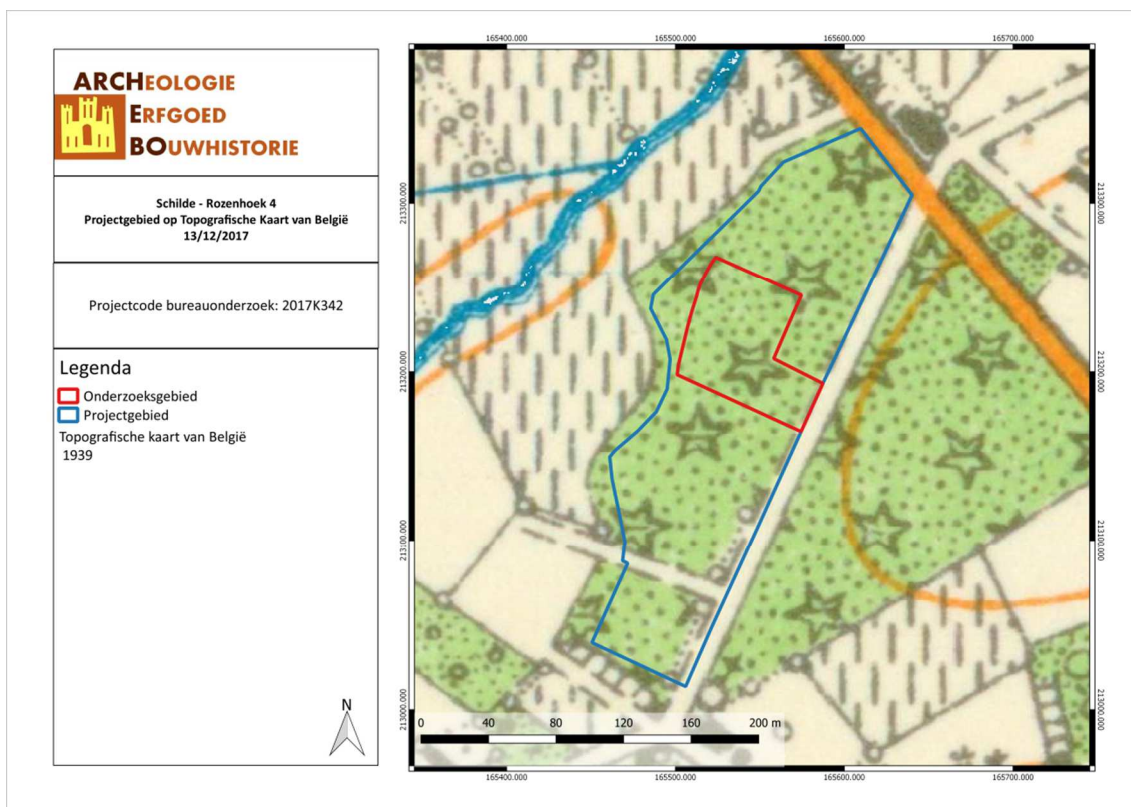
SCRO/17/12/14/13 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2017)

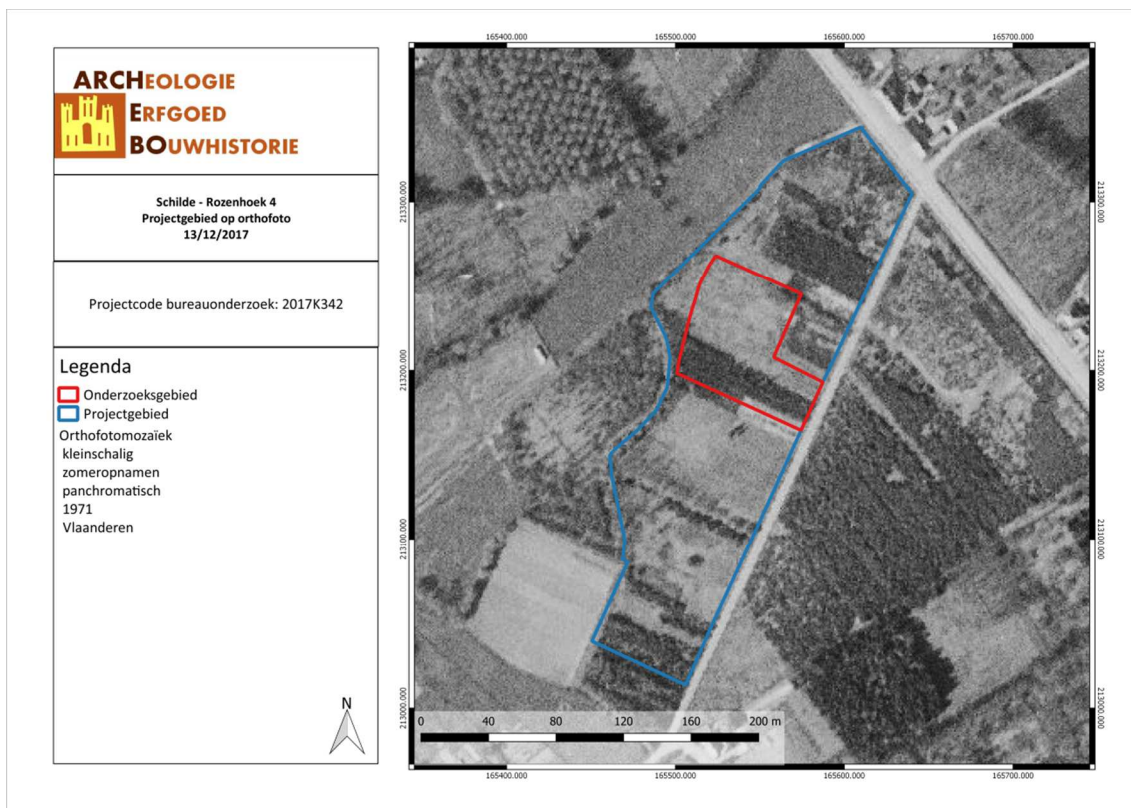
SCRO/17/12/14/14 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Situering van het projectgebied op de Vandermaelen-kaart (Geopunt, 2017)

SCRO/17/12/14/15 - Digitale aanmaak

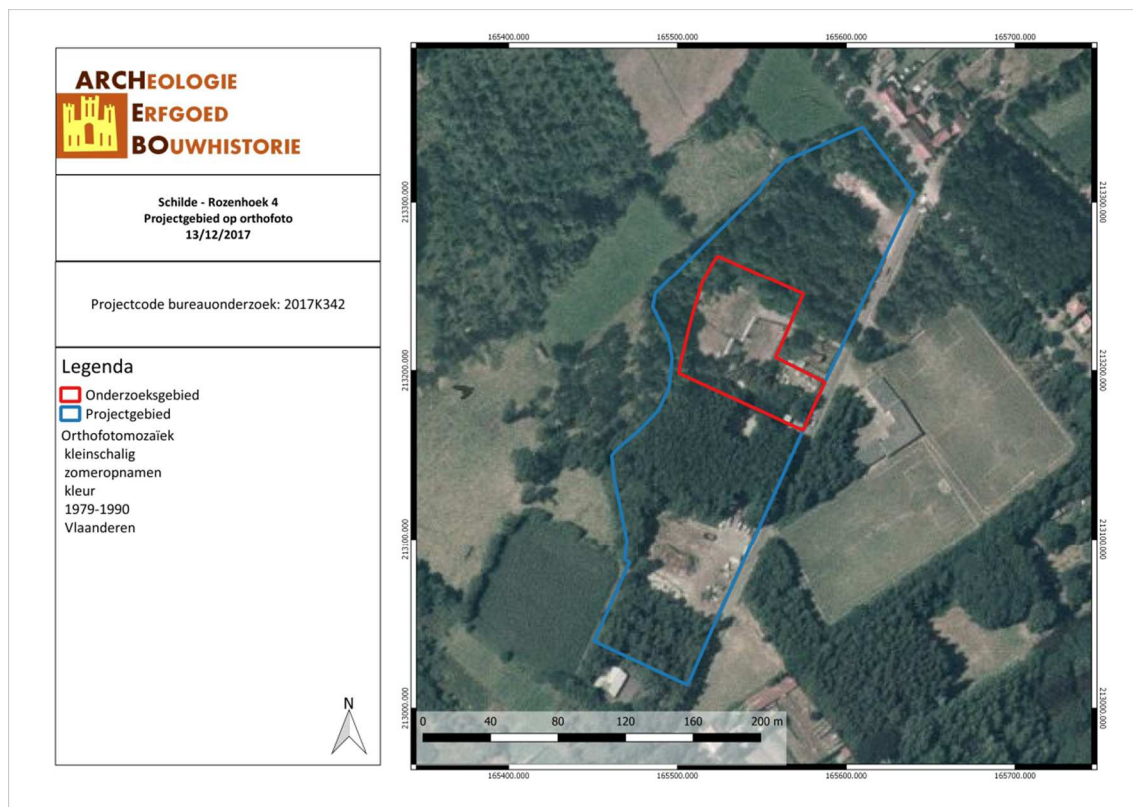
Figuur 24: Topografische kaart uit 1939 (Cartesius, 2017)

SCRO/17/12/14/16 - Digitale aanmaak

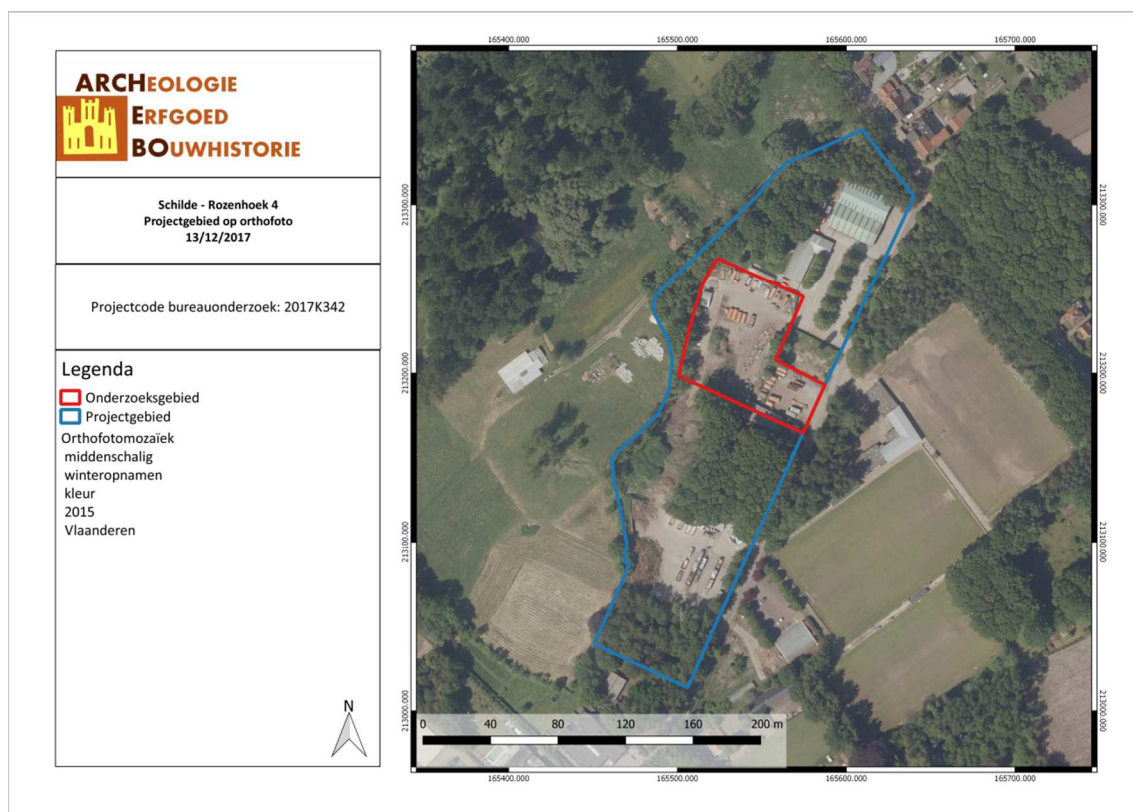
Figuur 25: Kleinschalige zomeropname 1971 (Geopunt, 2017).

Uit de topografische kaart uit 1939 en de luchtfoto's uit respectievelijk 1971 en de periode 1979-1990 blijkt dat het terrein pas in deze laatste periode voor het eerste bebouwd en/of verhard werd.

SCRO/17/12/14/17 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Kleinschalige zomeropname 1979-1990 (Geopunt, 2017).

SCRO/17/12/14/18 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Kleinschalige zomeropname 2003 (Geopunt, 2017).

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van het beschikbare kaartmateriaal en luchtfoto's kon achterhaald worden dat de eerste bebouwing en/of verharding binnen het onderzoeksgebied tot stand kwam in de periode 1979-1990. Historisch gezien kunnen we dan ook van een lage densiteit aan bebouwing spreken.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. Net ten noordwesten van het projectgebied bevindt zich wel een gekende site uit het Mesolithicum. Overige archeologische waarden binnen een straal van één km dateren uit de Romeinse periode, middeleeuwen en post-middeleeuwse periode.

Het onderzoeksgebied zou dan ook sporen en/of artefacten vanaf de Steentijd tot heden kunnen bevatten. Het is evenwel niet geweten welke impact het plaatsen van de op het terrein aanwezige steenslagverharding heeft gehad op het bodemarchief.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige aanvraag heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Groep Infrabo een bureauonderzoek uitgevoerd voor het terrein gelegen aan de Rozenhoek te Schilde. Het project behelst het oprichten van een voertuigenloods op funderingspalen, het storten van betonverharding en het aanbrengen van een riolering voor de verzameling van het hemelwater.

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing en/of verharding aanwezig was binnen het onderzoeksgebied sinds de periode 1979-1990.

Binnen het projectgebied zijn er geen archeologische waarden gekend. Net ten noordwesten van het onderzoeksgebied bevindt zich evenwel een gekende site uit het Mesolithicum. In de ruime omgeving zijn er archeologische waarden bekend uit de Romeinse periode, Middeleeuwen en Post-middeleeuwse periode.

2. Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?

Aan de hand van het kaartmateriaal en luchtfoto's kon achterhaald worden dat de eerste bebouwing/verharding verscheen in de periode 1979-1990. Historisch gezien kan er dan ook van een lage densiteit aan bebouwing gesproken worden.

3. Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitsel gemaakt worden in de te verwachten structuren. De potentiële sporen en artefacten kunnen zover teruggaan als de Steentijd.

4. In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?

Het volledige onderzoeksgebied werd in het verleden een twintigtal centimeter afgegraven en verhard met steenslag. De impact die deze ingreep heeft gehad op het bodemarchief is onbekend.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Het project behelst het oprichten van een voertuigenloods op funderingspalen, het storten van betonverharding en het aanbrengen van een riolering voor de verzameling van het hemelwater. Aan de hand van het kaartmateriaal en luchtfoto's kon achterhaald worden dat de eerste bebouwing/verharding verscheen in de periode 1979-1990. Historisch gezien kan er dan ook van een lage densiteit aan bebouwing gesproken worden.

Binnen het projectgebied zijn er geen archeologische waarden gekend. Net ten noordwesten van het onderzoeksgebied bevindt zich evenwel een gekende site uit het Mesolithicum. In de ruime omgeving zijn er archeologische waarden bekend uit de Romeinse periode, Middeleeuwen en Post-middeleeuwse periode.

Topografisch gezien ligt het onderzoeksgebied op een droge opduiking naast de Kleine beek. Hydrografisch behoort het onderzoeksgebied tot de vallei van de Kleine beek. Stromend water is op de droge kop in de onmiddellijke omgeving aanwezig. Dit vormen ideale omstandigheden voor sites uit de Steentijd.

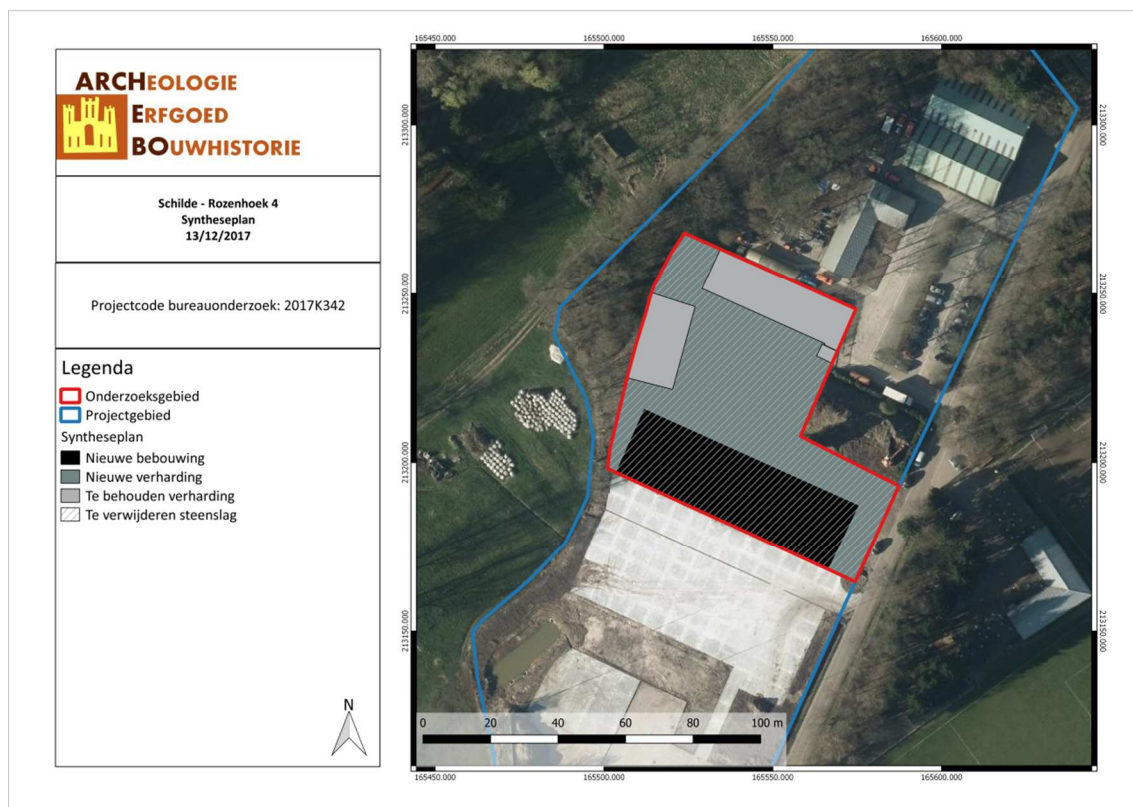
Het onderzoeksgebied zou dan ook sporen en/of artefacten vanaf de Steentijd tot heden kunnen bevatten. Het is evenwel niet geweten welke impact het plaatsen van de op het terrein aanwezige steenslagverharding heeft gehad op het bodemarchief.

De bodem zelf staat gekarteerd als Zep en Zcg. Dit zijn respectievelijk natte zandgronden zonder profielontwikkeling en matig droge zandgronden met duidelijke humus en/of ijzer B-horizont (podzolbodem).

4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Op het terrein wordt de oprichting van een voertuigenloods, het storten van betonverharding en het aanbrengen van een riolering gepland. Historisch gezien kan er voor het projectgebied gesproken worden van een lage densiteit aan bebouwing.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het onderzoeksgebied sporen en/of artefacten vanaf de Steentijd tot heden zou kunnen bevatten. Het is evenwel niet geweten welke impact het plaatsen van de op het terrein aanwezige steenslagverharding heeft gehad op het bodemarchief.

SCRO/17/12/14/19 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Syntheseplan (ARCHEBO bvba, 2017).

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Gezien de kans dat er binnen het plangebied nog intacte archeologische resten aanwezig zijn, stelt ARCHEBO bvba verder vooronderzoek voor. De voorgestelde uitvoeringswijze van het archeologisch onderzoek is het onderwerp van het Programma van Maatregelen.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Gullentops, F., en L. Wouters. *Delfstoffen in Vlaanderen*. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement EWBL, 1996.

Gysseling, Maurits. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland vóór 1226*. Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1960.

Van Ranst, E., en C. Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart (Schaal 1:20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Schilde". Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 5 januari 2018. <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120700>.

Cartesius. <https://www.cartesius.be/>.

Databank Ondergrond Vlaanderen. <https://dov.vlaanderen.be/>.

Geopunt Vlaanderen. "Atlas der Buurtwegen". Geraadpleegd 2 januari 2017. <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.....	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2017) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017).....	6
Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017).....	8
Figuur 5: Toekomstige indeling.	9
Figuur 6: Funderingsplan voertuigenloods(Groep Infrabo, 2017).	10
Figuur 7: Snedes voertuigenloods (Groep Infrabo, 2017).	11
Figuur 8: Stabiliteitsplan (Groep Infrabo, 2017).	12
Figuur 9: Stabiliteitsplan II (Groep Infrabo, 2017).	13
Figuur 10: Grondplan bestaande toestand (Groep Infrabo, 2017).....	14
Figuur 11: Rioleringswerken (Groep Infrabo, 2017).	15
Figuur 12: Dwarsprofielen (Groep Infrabo, 2017).	16
Figuur 13: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2017).....	17
Figuur 14: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2017)	18
Figuur 15: Hoogteprofiel doorheen het plangebied (Geopunt, 2017)	18
Figuur 16: Schilde en het projectgebied aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2017).....	19
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2017).	20
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2017).....	20
Figuur 19: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2017).....	21
Figuur 20: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2017).	22
Figuur 21: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2017).....	24
Figuur 22: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2017).....	25
Figuur 23: Situering van het projectgebied op de Vandermaelen-kaart (Geopunt, 2017).....	25
Figuur 24: Topografische kaart uit 1939 (Cartesius, 2017).....	26
Figuur 25: Kleinschalige zomeropname 1971 (Geopunt, 2017).	26
Figuur 26: Kleinschalige zomeropname 1979-1990 (Geopunt, 2017).	27
Figuur 27: Kleinschalige zomeropname 2003 (Geopunt, 2017).	27
Figuur 28: Syntheseplan (ARCHEBO bvba, 2017).	31

7 PLANNENLIJST

SCRO/17/12/14/1 - Digitale aanmaak	6
SCRO/17/12/14/2 - Digitale aanmaak	6
SCRO/17/12/14/3 - Digitale aanmaak	8
SCRO/17/12/14/2 - Digitale aanmaak	9
SCRO/17/12/14/4 - Digitale aanmaak	17
SCRO/17/12/14/5 - Digitale aanmaak	18
SCRO/17/12/14/6 - Digitale aanmaak	19
SCRO/17/12/14/7 - Digitale aanmaak	20
SCRO/17/12/14/8 - Digitale aanmaak	20
SCRO/17/12/14/9 - Digitale aanmaak	21
SCRO/17/12/14/10 - Digitale aanmaak	22
SCRO/17/12/14/11 - Digitale aanmaak	24
SCRO/17/12/14/12 - Digitale aanmaak	25
SCRO/17/12/14/13 - Digitale aanmaak	25
SCRO/17/12/14/14 - Digitale aanmaak	26
SCRO/17/12/14/15 - Digitale aanmaak	26
SCRO/17/12/14/15 - Digitale aanmaak	27
SCRO/17/12/14/15 - Digitale aanmaak	27
SCRO/17/12/14/17 - Digitale aanmaak	31